

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____

На № _____ від _____

**Міністру фінансів України
О. Данилюку**

Про проблемні питання складання
проекту Державного бюджету України
на 2017 рік

Шановний Олександр Олександровичу!

Міністерство соціальної політики України на виконання доручення Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України С. Кубіва від 02.07.2016 № 736/2/1-16-ДСК до резолюції Прем'єр-міністра України В. Гройсмана від 22.06.2016 № 736/1/1-16-ДСК до листа Мінфіну від 10.06.2016 № 31-04110-04-3/16630-ДСК-92 щодо проблемних питань складання проекту Державного бюджету України на 2017 рік повідомляє.

Щодо розміру мінімальної заробітної плати, посадового окладу працівника I тарифного розряду ЄТС та прожиткового мінімуму.

З метою приведення поняття мінімальної заробітної плати до європейської практики та міжнародних норм і забезпечення підвищення мінімальної заробітної плати більш швидкими темпами та її встановлення на рівні не меншому 50 % середньої заробітної плати, Мінсоцполітики розроблено проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо мінімальних розмірів оплати праці” (тобто планується підвищення розміру мінімальної заробітної плати орієнтовно в 1,5 рази).

Вважаємо за доцільне, врахувати в показниках проекту державного бюджету на наступний рік прийняття рішення щодо встановлення розміру мінімальної заробітної плати на рівні, вищому, ніж прожитковий мінімум для працездатних осіб.

Також проектом Основних напрямів бюджетної політики на 2017 рік передбачене завдання щодо підвищення прожиткового мінімуму темпами, що не менше ніж на 2 відсоткових пункти перевищують прогнозований рівень інфляції, тобто не менше ніж на 10,1 % (ІСЦ – 108,1 % + 2 %). Відповідно до підвищення прожиткового мінімуму буде забезпечуватись зростання державних соціальних гарантій, зокрема, мінімальної заробітної плати.

Одночасно зазначаємо, що у разі неприйняття вищезазначеного законопроекту, слід врахувати, що при проведенні переговорів щодо підписання нової Генеральної угоди досягнута домовленість між сторонами соціального діалогу щодо скорочення зазначеного розриву з грудня 2017 на 8,2 % до 243 гривень (розрахунок додається).

Таким чином, при формуванні проекту Державного бюджету України на 2017 рік в умовах чинного законодавства необхідно у видатках державного бюджету на наступний рік передбачити скорочення грошового розриву між мінімальною заробітною платою та посадовим окладом працівника I тарифного розряду ЄТС.

Щодо монетизації пільг (в тому числі пільг на транспорт) та опрацювання механізму поступового переходу до монетизації житлових субсидій населенню (фінансування частини пільг на транспорт з державного бюджету, решта - місцеві).

Мінсоцполітики опрацьовує питання монетизації окремих видів пільг, зокрема, пільгового проїзду. Наразі готуються відповідні пропозиції. Слід зазначити, що впровадження принципу монетизації окремих пільг потребуватиме відповідних видатків з державного бюджету, оскільки на 2016 рік субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг з проїзду, послуг зв'язку та ін. не передбачено.

Разом з цим, не підтримується пропозиція щодо монетизації пільг на оплату житлово-комунальних послуг, оскільки це пов'язано з необхідністю одночасної монетизації субсидій на оплату житлово-комунальних послуг.

Враховуючи прогнозу чисельність одержувачів субсидій (до 9 млн. сімей) та значний фінансовий ресурс на надання відповідних субсидій виникає занепокоєння спроможність вчасного та повного фінансування готівкових виплат пільг і субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг.

Таким чином, розглядати питання монетизації пільг і субсидій на оплату житлово-комунальних послуг доцільно після вжиття заходів щодо зменшення чисельності одержувачів (за рахунок заходів щодо підвищення доходів населення, удосконалення порядку обрахування сукупного доходу та встановлення обґрунтованих соціальних нормативів споживання комунальних послуг).

Також, слід зазначити, що з 01.05.2016:

- зменшено норму природного газу для опалення;
- для непрацюючих працездатних осіб при призначенні субсидії у дохід враховується два прожиткових мінімуми, а не один, як це було раніше.

Щодо перегляду формули розрахунку субсидій (підвищення адресності).

Постановами Кабінету Міністрів України від 27.04.2016 № 317 та № 319 внесено ряд змін щодо принципів надання субсидій та пільг на оплату житлово-комунальних послуг.

Відповідні зміни напрацьовані за результатами надання субсидій в опалювальному періоді після його закінчення.

Так, з урахуванням моніторингу реального споживання енергоносіїв отримувачами субсидії норму природного газу для опалення зменшено на 21 % (з 7 до 5,5 куб метрів на квадратний метр опалювальної площі на місяць в опалювальний період).

Переглянуто також коригуючі коефіцієнти витрат енергоресурсів на опалення.

Нововведення передбачають, що громадянам, які мають пільги на оплату житлово-комунальних послуг і звертаються за субсидією, відповідні пільги на період отримання субсидії не нараховуватимуться.

З метою стимулювання громадян до працевлаштування уточнено переліки та розміри доходів, які застосовуватимуться при наданні субсидії окремим категоріям непрацюючих працездатних осіб.

Зазначені зміни підвищать ефективність програм пільг та субсидій і дозволять посилити адресність їх надання.

Вважаємо, що подальші кроки щодо зміни окремих положень програми житлових субсидій доцільно здійснювати після завершення опалювального сезону 2016/2017 років.

Слід зазначити, що порядок надання субсидій стимулює отримувачів до ощадливого використання енергоресурсів. Сума субсидії, яка не використана внаслідок економного споживання послуг (менше норми), зараховується як оплата послуг на наступні періоди.

Що стосується оцінки майнового стану домогосподарств до прийняття рішення про призначення житлових субсидій та пільг, цю пропозицію неможливо реалізувати у 2017 році, оскільки органи соціального захисту населення фізично будуть неспроможні якісно провести таку оцінку з урахування чисельності одержувачів пільг та субсидій.

Щодо перегляду встановлених цін на тверде паливо, що враховуються при визначенні розміру пільг та субсидій.

Мінсоцполітики підготувало проект рішення Уряду (направлено на погодження 02.07.2016) щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2012 № 356 в частині збільшення у 2016 році граничного показника вартості твердого палива до 2 000 гривень за тону.

Реалізація відповідної пропозиції у 2016 році потребуватиме додаткових видатків держбюджету у сумі 1,3 млрд гривень, які можливо профінансувати за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг і субсидій на оплату житлово-комунальних послуг.

Звертаємось з проханням погодити зазначений проект акта для внесення його на розгляд Уряду.

Щодо вдосконалення механізму забезпечення адресності надання всіх видів пільгових послуг (з оцінкою фінансово-майнового стану) з упорядкуванням категорій їх отримувачів.

Останні кілька років відбулися зміни в системі надання пільг окремим категоріям громадян. Частина категорій втратили право на пільги, зокрема, пенсіонери міліції, пожежної охорони, слідчі прокуратури на пенсії тощо. При цьому відповідно до Закону України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» з 1 липня 2015 року понад 80 % пільговиків отримують пільги з урахуванням доходів, що забезпечує адресний характер надання відповідних пільг.

Що стосується посилення контролю за виплатою соціальних допомог, то відповідні положення передбачені у порядках призначення та виплати відповідних допомог, що реалізуються шляхом запитів органів соціального захисту населення та відповіді компетентних органів.

Разом з цим, на сьогодні єдиним органом уповноваженим на проведення верифікації соціальних виплат з доступом до всіх персональних даних, у тому числі банківської таємниці визначено Міністерство фінансів, що має інформувати про результати верифікації розпорядників коштів шляхом надання відповідних рекомендацій.

З метою ефективного виконання цього завдання *пропонується налагодити чітку систему обміну інформацією про результати верифікації між Мінфіном та розпорядниками коштів, яка передбачатиме запровадження уніфікованих форм із зазначення конкретних підстав для припинення соціальних виплат, що відповідають чинному законодавству.*

Щодо закріплення за Мінсоцполітики функцій головного розпорядника субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення державних програм соціального захисту.

Вважаємо за недоцільне покладання на Мінсоцполітики функцій головного розпорядника коштів субвенцій, спрямованих на фінансування виплат соціальної допомоги, пільг, субсидій та компенсацій, оскільки прийняття такого рішення може спричинити призупинення таких виплат через неврегульованість низки організаційних питань:

- планування та використання коштів субвенцій здійснюється через спеціальну програму „Місцеві бюджети”, яка тривалий час ефективно реалізується Мінфіном. Мінсоцполітики фактично здійснюватиме управління коштами в ручному режимі шляхом взаємодії з місцевими органами соціального захисту населення;

- у разі передання функцій головного розпорядника коштів субвенцій Мінсоцполітики необхідно розробити та затвердити новий порядок фінансування, але з огляду на те, що фінансування виплат соціальної допомоги, пільг, субсидій та компенсацій має відбуватися безперервно, існує ризик неможливості проведення такого фінансування на період затвердження відповідного порядку;

- перерахування субвенції здійснюється відповідно до помісячного розпису асигнувань загального фонду державного бюджету шляхом клірингових розрахунків за механізмом, визначеним постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2005 № 20, та грошовими коштами згідно з нормативами, визначеними Міністерством фінансів, за механізмом, передбаченим постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2002 № 256, у межах фактичних зобов'язань відповідних бюджетів.

Відповідний механізм передбачає систему взаємозаліків, які відбуваються із залученням трьох сторін: надавач послуг, фінансові органи та органи соціального захисту населення. Оскільки зміна головного розпорядника коштів субвенцій вплине на порядок проведення взаєморозрахунків, незрозумілим є порядок дії відповідного механізму надалі. При цьому Мінсоцполітики фактично не матиме впливу на стан підписання вищезазначеними сторонами відповідних спільних протоколів;

- покладення функцій головного розпорядника коштів субвенцій на Мінсоцполітики потребуватиме збільшення штатної чисельності працівників, які мають виконувати відповідні функції, що неможливо забезпечити у зв'язку із затвердженням Заходів щодо економного та раціонального використання державних коштів, передбачених для утримання органів державної влади та інших державних органів, утворених органами державної влади підприємств, установ та організацій, які використовують кошти державного бюджету.

Треба зазначити, що передання соціальних субвенцій не забезпечує комплексного та ефективного підходу до вибудовування системи управління соціальним захистом населення в умовах реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, оскільки на сьогодні не визначено підпорядкування структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Крім цього, покладання на Мінсоцполітики значного обсягу функцій з реалізації соціальної політики не відповідає завданню адміністративної реформи щодо покладання на міністерства переважно функцій з формування, а не реалізації політики.

Щодо компенсації з державного бюджету додаткового дефіциту Пенсійного фонду у 2017 році.

За інформацією Пенсійного фонду України обсяг доходної частини проекту бюджету Пенсійного фонду України на 2017 рік визначений у сумі 300,2 млрд грн і враховує асигнування з Державного бюджету України на фінансування пенсійних програм у сумі 184,7 млрд гривень.

У разі продовження обмеження виплати пенсій працюючим пенсіонерам на 85% розміру пенсії та норми щодо припинення виплати пенсій особам, які працюють на посадах державних службовців прокурорів, встановлення максимального розміру на рівні 10 740,0 грн економія коштів на 2017 рік складе 2,7 млрд гривень.

Додаткові витрати у зв'язку прийняттям Закону України від 31.05.2016 №1386-VIII "Про судоустрій і статус суддів" будуть враховані у прогнозі показників бюджету Пенсійного фонду України на 2020 рік. Ця норма визначена пунктом 25 Прикінцевих та перехідних положень зазначено Закону, а саме, право на отримання щомісячного довічного грошового утримання у розмірі, визначеному цим Законом, має суддя, який за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердив відповідність займаній посаді (здатність здійснювати правосуддя у відповідному суді), або призначений на посаду судді за результатами конкурсу, проведеного після набрання чинності цим Законом, та працював на посаді судді щонайменше три роки з дня прийняття щодо нього відповідного рішення за результатами такого оцінювання або конкурсу.

Що стосується збільшення витрат на виконання Рішення Конституційного суду (набрало чинності з 08.06.2016) про щомісячне довічне грошове утримання суддів у відставці, то на даний час проводяться фінансово-економічні розрахунки, які не враховані в показниках бюджету. Формування показників проекту бюджету Фонду буде забезпечено після проведених розрахунків.

Щодо пенсійної реформи та звільнення Пенсійного фонду України від невластивих видатків шляхом перекладання їх на державний бюджет.

Орієнтовно 46 млрд грн солідарна система фінансує невластиві для неї виплати:

- доплата до мінімального розміру пенсій (різниця між розміром пенсії з урахуванням тривалості страхового стажу і заробітку та мінімальним розміром пенсійної виплати) (42 млрд грн);
- здійснення виплати пенсій за вислугу років (2,3 млрд грн);
- втрати по сплаті єдиного внеску за працюючих інвалідів та підприємств УТОГ, УТОС (1,1 млрд грн); ;
- поліпшення матеріального становища інвалідів війни (0,099 млрд грн).

Для подальшого удосконалення пенсійного забезпечення одним з першочергових завдань є:

- поетапне збільшення обсягу надходжень до солідарної системи через розширення охоплення пенсійним страхуванням зайнятого населення, легалізації тіньової зайнятості та заробітної плат. Для цього передбачається відв'язати розмір мінімальної заробітної плати від тарифної сітки, що дозволить суттєво її збільшити та легалізувати заробітну плату, надати повноваження органів контролю у сфері зайнятості та оплати праці радам міст обласного значення та районним державним адміністраціям, що сприятиме мотивації контролюючих органів у здійсненні легалізації відносин у сфері зайнятості та оплати праці.

- посилення зв'язку із сплатою єдиного соціального внеску для забезпечення декларування реального розміру доходів;

- забезпечення прозорості та удосконалення діяльності недержавних пенсійних фондів, належний нагляд і контроль в системі недержавного пенсійного забезпечення;

- вирішення проблеми розривів у розмірах пенсій в залежності від року виходу на пенсію.

Щодо покриття заборгованості за 2015 рік на компенсацію середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період.

Станом на 01.02.2016 (за оперативною інформацією регіонів) сума несплаченої компенсації підприємствам, установам, організаціям у межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період становить за 2014-2015 роки 233,1 млн грн, у тому числі за 2014 рік – 65,9 млн гривень.

Підприємствами, яким не виплачено компенсацію, вживаються заходи щодо відшкодування зазначених виплат у судовому порядку.

Таким чином, Мінсоцполітики надало Мінфіну пропозицію (лист від 03.06.2016 № 8117/0/14-16/04) щодо включення відповідної бюджетної програми до проекту Державного бюджету України на 2017 рік з обсягом видатків у сумі 233,1 млн гривень.

Щодо оздоровлення дітей учасників бойових дій, дітей, один із батьків яких загинув у районі проведення АТО, бойових дій чи збройних конфліктів або під час масових акцій громадянського протесту, дітей, зареєстрованих як внутрішньо переміщені особи.

Оздоровлення дітей зазначених категорій буде здійснюватися за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті на ці цілі на відповідний рік.

Відповідно до Закону України «Про державну підтримку та особливості функціонування дитячих центрів «Артек» і «Молода гвардія» держава викуповує 100 % путівок до дитячого центру «Молода гвардія» та 90 % путівок до дитячого центру «Артек». Кошти на ці цілі передбачаються в державному бюджеті за бюджетною програмою КПКВК 2501450 «Оздоровлення і відпочинок дітей, які потребують особливої уваги та підтримки, в дитячих оздоровчих таборах МДЦ «Артек» і ДЦ «Молода гвардія».

Крім того, Мінсоцполітики надало Мінфіну пропозиції (лист від 03.06.2016 № 8117/0/14-16/04) щодо врахування окремої бюджетної програми на 2017 рік стосовно оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої уваги та підтримки, у сумі 0,2 млрд гривень.